

Het belastingplan 1987

Het belastingplan 1987 is weinig verrassend. Toch betekent dit niet dat de staatssecretaris van belastingen komend jaar rustig kan toekijken. Er moet een begin gemaakt worden met het al dan niet invoeren van de voorstellen tot belastingvereenvoudiging van de Commissie-Oort. Bovendien wordt de belastingdienst gereorganiseerd. Ten slotte moet de daling van de aardgasopbrengsten ten dele gecompenseerd worden door extra opbrengsten in de belastingsfeer. Hiertoe worden de btw-tarieven verhoogd, evenals de brandstofaccijnzen. Daarnaast wordt de voorraad- en vermogensaftrek afgeschaft c.q. verlaagd en gewijzigd. In dit artikel wordt het een en ander becommentarieerd.

PROF. DR. L.G.M. STEVENS*

Het belastingplan 1987 is bepaald geen opwindend stuk; het biedt nauwelijks nieuws. In het regeerakkoord is al een pakket aan tekortbeperkende maatregelen gepubliceerd dat in de loop van de regeerperiode 1987 – 1990 moet worden gerealiseerd. De omvang van dit pakket tekortbeperkende maatregelen groeit geleidelijk van f. 8,9 mrd. in 1987 naar f. 17,3 mrd. in 1990. De fiscale component daarin in de vorm van belastingverhoging groeit van f. 3,8 mrd. in 1987 naar f. 5,8 mrd. in 1990. Hiervan is f. 1,8 mrd. afkomstig uit verlaging en wijziging van de vermogensaftrek en afschaffing van de voorraadaftrek en f. 2 mrd. uit tariefverhoging van de btw. Beide maatregelen zijn bepaald geen verrassing; ze zijn al lang onderwerp van politieke discussie. De wetsvoorstellen zijn de Tweede Kamer reeds gepasseerd.

Dit wil echter niet zeggen dat de staatssecretaris van belastingen komend jaar slechts op de winkel hoeft te passen. Twee ontwikkelingen zijn in gang gezet die hem de komende regeerperiode handen vol werk zullen geven. Ten eerste zal een regeringsstandpunt over het rapport *Zicht op eenvoud* van de Vereenvoudigingscommissie-Oort moeten worden geformuleerd. Ten tweede wordt de organisatiestructuur van de belastingdienst grondig gewijzigd.

Vereenvoudiging

Vereenvoudiging van de belastingwetgeving zal de komende jaren vaak in de politieke belangstelling staan. Iedereen is het erover eens dat vereenvoudiging van de belastingheffing noodzakelijk is. Het rapport van de Commissie-Oort vormt daarvoor een prima uitgangspunt. De minister van Financiën stelt in de inleiding van zijn begroting echter terecht dat de besluitvorming op dit gebied door het verreikende karakter ervan een grondige discussie zal vergen. Hoewel spoed wenselijk is, zal naar zijn mening de uitvoering van de te nemen besluiten onvermijdelijk geruime tijd in beslag nemen.

Met deze formulering lijkt hij wat afstand te nemen van de passage in de regeringsverklaring, waarin nogal absoluut wordt gesteld dat de vereenvoudigingsvoorstellen in 1988 moeten zijn ingevoerd. Als politieke intentieverklaring is zo'n krappe termijn uiteraard positief te waarderen, maar fiscaal-technisch beschouwd is een dergelijk tijdstip niet realistisch. De beleidsvoorbereiding vergt veel overleg met maatschappelijke groeperingen. Daarbij zal blijken dat vele aangelegenheden waarover de Commissie-Oort een unaniem advies heeft uitgebracht maatschappelijke niet zo eenvoudig zijn als ze lijken. Ik verwacht dan

ook dat spoedig zal blijken dat de commissie deze unanimiteit slechts heeft kunnen verwerven door zich te beperken tot een betrekkelijk grove schets van de hoofdlijnen en het toedekken van conflictstof. Ik zal mij thans echter niet begeven in een hernieuwde analyse van dit rapport; ik meen te mogen volstaan met een verwijzing naar mijn bijdrage in *ESB* van 18 juni 1986, die aan dit rapport is gewijd. Bij de feitelijke invulling van de voorstellen van de Commissie-Oort zal, naar ik verwacht, snel blijken dat te gestelde visies en belangen van allerlei maatschappelijke groeperingen de vereenvoudigingsharmonie op de proef stellen. Pressiegroepen zullen de politici mogelijk verlokken tot compromissen die afbreuk doen aan de vereenvoudigingswinst. We zullen moeten afwachten hoe hoog vereenvoudiging op het prioriteitenlijstje staat.

Mits de vereenvoudigingsoperatie serieus ter hand wordt genomen en niet op de lange baan wordt geschoven, is de relativering van het eerder genoemde invoeringstijdstip in 1988 toe te juichen. Wetgeving dient zorgvuldig te geschieden; er is tijd nodig voor kritische overweging en nauwkeurige toetsing van de praktische uitvoeringsmogelijkheden. Vóór de invoering van nieuwe wetgeving moeten voorlichtings- en scholingsactiviteiten worden georganiseerd en moet aandacht worden besteed aan de gebruikersvriendelijkheid van de bijbehorende formulierenstroom. Die ruimte is er in het verleden lang niet altijd geweest, met alle consequenties van dien.

Ook de Raad van State wijst er op dat invoering van de vereenvoudigingswetgeving in 1988 zijns inziens een te optimistische tijdsplanning is. Dit geldt des te meer als intussen ook nog de belastingdienst ingrijpend moet worden gereorganiseerd. Alleen al de onvermijdelijk daaruit voortvloeiende stoelendans zal veel ambtelijke energie kosten; om van aanpassing van beleid- en overlegstructuren nog maar te zwijgen.

Voorraad- en vermogensaftrek

De afschaffing van de voorraadaftrek en de verlaging van de vermogensaftrek van 4 naar 1% betekent voor het bedrijfsleven een niet geringe verhoging van de effectieve belastingdruk. De maatregel past in de huidige economische situatie. De kerngegevens van het *Centraal Economisch Plan 1986* leren ons dat het Centraal Planbureau uitgaat van een inflatie van 0 à 0,5% per jaar over de perio-

* De auteur is buitengewoon hoogleraar in de fiscale economie aan de Erasmus Universiteit Rotterdam.

de 1986 – 1990. Bij deze inflatieverwachting verliest de vermogensaftrek – voor zover deze met recht en reden kan worden beschouwd als een globale inflatiecorrectie – zijn bestaansrecht.

De vermogensaftrek is samen met de voorraadaftrek in onze belastingheffing opgenomen naar aanleiding van het rapport-Hofstra over inflatieneutrale belastingheffing. Het kabinet was niet bereid de voorstellen die in het rapport zijn neergelegd over te nemen, maar wilde volstaan met de invoering van een aantal specifieke maatregelen om aan duidelijke knelpunten tegemoet te komen. Op 24 juni 1981 is de vermogens- en voorraadaftrek ingevoerd. Deze maatregelen introduceerden een fictieve kostenpost ter grootte van 2,25% van het fiscale beginvermogen respectievelijk de voorraad van de onderneming. Voor het kalenderjaar 1982 werd deze aftrek verhoogd tot 3,25% en voor 1984 verder tot 4%.

Hoewel de regering bij invoering van de maatregel verklaarde dat de invoering van de voorraad- en vermogensaftrek geen verband hield met de wenselijkheid tot invoering van een inflatiecorrectie, corrigeert de vermogensaftrek onmiskenbaar voor inflatie. In beginsel verschaft de vermogensaftrek namelijk op soortgelijke wijze als de inflatiecorrectie in de voorstellen van Hofstra een tegemoetkoming aan de ondernemers naar rato van de omvang van hun fiscale vermogen. Daarom blijven bij de bepaling van de vermogensaftrek dan ook de vermogensbestanddelen die geen aanleiding tot belastingheffing over schijnwinsten geven, buiten beschouwing.

De onduidelijke relatie met het inflatieverloop heeft de discussie over de status van de voorraad- en vermogensaftrek steeds vertroebeld (tabel 1). Zo vroeg het CDA nog onlangs in de schriftelijke behandeling van het wetsvoorstel tot verlaging en wijziging van de vermogensaftrek en afschaffing van de voorraadaftrek naar de nevenfuncties van dit instrument en de eventueel daaraan te ontleen argumenten voor continuering van deze faciliteit (wetsvoorstel 19 559). De staatssecretaris van belastingen die thans de verlaging van het percentage moest verdedigen greep bij die gelegenheid weer terug op de primaire functie van de vermogensaftrek als globale inflatiecorrectie. De bijdrage aan de versterking van de eigen-vermogenspositie en aan het mitigeren van de dubbele druk op uitgedeelde vennootschapswinsten werden slechts als neveneffecten beschouwd.

Er is in de feitelijke uitwerking echter geen rechtstreeks verband gelegd tussen de omvang van de tegemoetkoming en de hoogte van de inflatie. De verhoging van de vermogensaftrek in 1983 vond althans in het verloop van de inflatie en rentevoet geen verklaring. Het vermogensaftrekpercentage blijkt nogal na te ijlen op de feitelijke inflatie. Reden waarom van ondernemerszijde dan ook tot het laatst toe is getracht dit naijfeffect uit te melken en het voortbestaan van deze faciliteit te rekken.

De ontwikkeling van de inflatie en de rentevoet waren voor het kamerlid Kombrink al op 16 oktober 1984 aanleiding een initiatief-wetsvoorstel in te dienen dat zou moeten voorzien in halvering van het vermogens- en voorraadaftrekpercentage. Als bijkomend voordeel zou op die manier tevens het kwaad van oneigenlijk en te royaal gebruik van de beide aftrekposten worden gemitigeerd. Kombrink liet het in dat kader overigens aan de regering zelf over alsnog met meer toegespitste plannen te komen.

De kritiek van Kombrink spoorde met de kritiek die op deze regelingen leefde binnen de fiscale wereld. Met name is er van stond af aan op gewezen dat ter wille van de vermogensaftrek veel beleggingen zouden worden ingebracht in bv's. Aldus getransformeerd tot ondernemingsvermogen zou dit beleggingsvermogen delen in de voordelen van de vermogensaftrek. Het initiatief-wetsvoorstel van Kombrink werd verworpen. Als – verlate – reactie werd wel in 1985 een uiterst ingewikkeld anti-misbruik-wetsvoorstel ingediend dat een onderscheid moest aanbrengen tussen ondernemings- en beleggingsvermogen. De wetgevende energie die in dit wetsvoorstel werd gestopt is willens en wetens verspild, aangezien bij de behandeling van dit wetsvoorstel het regeringsbesluit de vermogensaftrek tot 1% te verlagen reeds was genomen. Deze laatste maatregel smooit het oneigenlijk gebruik immers in de kiem en maakt de anti-misbruikbepalingen in feite overbodig. Een betere planning van wetgevende activiteiten is wenselijk.

Afschaffing van de voorraadaftrek stuit evenmin op fiscaal-theoretische bezwaren. Aangezien deze maatregel zich ook uitstrekt tot de met vreemd vermogen gefinancierde voorraad is uit het oogpunt van inflatiecorrectie het (voort)bestaan trouwens nimmer te verdedigen geweest. Voorts werden in feite ondoelmatig grote voorraden gesubsidieerd. Slechts de wens de ondernemers die wel en die niet gebruik konden maken van substantialistische voorraadwaarderingssystemen gelijk te behandelen kon als argument ten gunste van de voorraadaftrek fungeren. Dit argument heeft mij echter nimmer aangesproken omdat moeilijk valt in te zien waarom dit dan ook niet zou moeten gelden ten opzichte van ondernemers die in andere actiefposten dan voorraden moeten investeren.

De afschaffing van de voorraadaftrek is daarom een goede zaak. Het is echter te betreuren dat de ondernemers die met het oog op de voorraadaftrek zijn overstapt van voorraadwaardering volgens het ijzeren-voorraadstelsel naar de nominalistische voorraadwaardering zich thans 'gepakt' zullen voelen. Zij verruilden uitstel van belastingheffing over voorraadwinsten van substantialistisch gewaardeerde voorraden voor een directe aftrekpost in de vorm van de voorraadaftrek. De overstap werd van overheidswege gestimuleerd door een soepele overgangsregeling; de door de overstap vrijvallende stille reserve mocht gefaseerd aan de winst worden toegevoegd. Deze overstap blijkt thans een misstap, want door de abrupte afschaffing van de voorraadaftrek kost deze alleen maar geld. Ik meen dat de overheid moet voorkomen dat de burger – terecht of ten onrechte – het gevoel krijgt door de overheid te zijn misleid. Een elegante oplossing lijkt mij de 'overstappers' alsnog de gelegenheid te geven naar hun oude posities terug te keren.

Verhoging btw

Beide tarieven van de btw worden met 1%-punt verhoogd. De discussie rond de tariefuniformering lijkt hiermee voorlopig van de baan. Kennelijk wordt niet zwaar getild aan het feit dat het wegvallen van de twee-tarievenproblematiek een belangrijke vereenvoudiging betekent in de wetgevende en uitvoerende sfeer. Ook wordt de stimulans die een (lager) uniform tarief zou kunnen hebben op de (officiële) werkgelegenheid in de sectoren met een grote arbeidsintensiviteit en zijn afzwakkende werking op de fraudeneiging niet doorslaggevend geacht. Het lijkt erop dat de gevreesde denivellerende inkomenseffecten van tariefuniformering het zwaarst hebben gewogen. Een zodanig tariefverschil houdt uiteraard wel de lobbyisten aan de slag die voor deze of gene belangengroep met kracht van argumenten inpassing in het lage tarief moeten bepleiten.

Tabel 1. Verloop rente-, inflatie- en vermogensaftrekpercentages

	1981	1982	1983	1984	1985
Rente op Nederlandse staatsleningen	11,5	9,9	8,3	8,1	7,3
Inflatie Nederland	6,7	5,9	2,8	3,3	2,3
Vermogensaftrek	2,25	3,25	4	4	4

Bron: Miljoenennota 1986.

Wat? Negen cent meer omdat de olie zo goedkoop is? (foto ANP)

Fraudebestrijding

In het pakket tekortbeperkende maatregelen is een post opgenomen als opbrengst van de fraudebestrijding. Deze post wordt geacht in 1990 een structureel niveau te hebben bereikt van f. 2 mrd. Dergelijke posten mogen slechts met terughoudendheid als dekkingsmiddel worden aanvaard. Terecht vraagt de Raad van State naar een nadere onderbouwing van dit cijfer. De regering komt echter niet veel verder dan de opmerking dat deze cijfers een 'taakstellend karakter' hebben en dat ten behoeve van het regeerakkoord reeds een inventarisatie heeft plaatsgevonden van mogelijke maatregelen.

Verificatie van de realiteitswaarde van een dergelijk opbrengstcijfer is niet mogelijk. Bij mijn weten worden fraudeopbrengsten als zodanig niet afzonderlijk geadministreerd, zodat dergelijke posten straffeloos als stopmiddelen in een begroting kunnen worden opgenomen.

Accijnsverhoging

De ontwikkeling van de olieprijs heeft het florissante uitzicht op verdere terugdringing van het financieringstekort danig verstoord. Nederland ervaart aan den lijve de consequenties van zijn OPEC-achtige status. Optimisten hebben de neiging alle resultaten thans te 'schonen' voor het energieprijs-effect en zo ruimte te houden voor mooiere beelden dan de werkelijkheid te bieden heeft. Zo merkt de minister van Economische Zaken in zijn voorwoord op de MEV luchthartig op: „In het licht van de aanzienlijke daling van de aardgasopbrengsten mag de geringe tekortstijging als een prestatie worden aangemerkt”.

De daling van de olieprijs heeft genoopt tot bijstelling van het in het regeerakkoord voorziene pakket tekortbeperkende maatregelen. Voor de energie-intensieve bedrijfstakken betekent dit een verlaging van het kostenpeil en een verbeterde winstcapaciteit. Voor de energieconsu-

menten impliceert dit een reële inkomensverbetering, met als gevolg ruimte voor een toeneming van consumptieve bestedingsmogelijkheden. In de MEV wordt dit effect evenwel met de nodige realiteitszin bezien. Er wordt opgemerkt: „Van betekenis is ook het gedrag van de nationale overheden. Daar waar overheidsinkomsten voor een deel afkomstig zijn uit de voortbrenging van energie mogen compenserende maatregelen worden verwacht, terwijl overheden die nog steeds kampen met uit het lood geslagen overheidsfinanciën zullen pogen een deel van de reële inkomensverbetering die in de particuliere sector ontstaat af te romen. Tevens lijkt het in die context waarschijnlijk dat ernaar gestreefd zal worden voorgenomen overheidsuitgaven zoveel als mogelijk in reële termen constant te houden, zodat de voordelen van de afgenomen inflatie ten goede komen aan het financieringstekort. Temeer, daar onder invloed van de geringere nominale beweging ook de belastingopbrengsten onder druk komen te staan”.

In het belastingplan 1987 is in het kader van de additionele maatregelen voor 1987 uitvoering gegeven aan deze in de MEV verwachte compenserende heffingen in de energiesector. Per 1 november 1986 zal om die reden de brandstofaccijns worden verhoogd. Daarbij gaat het om een verhoging van de benzineaccijns met 9 cent per liter, waarvan 2 cent bestemd is voor het Rijkswegensfonds. De accijnzen op diesel, petroleum en huisbrandolie gaan met 7 cent per liter omhoog en het tarief van de zware stookolie met 2,5 cent per kilogram. Uiteraard roepen deze maatregelen als flankerende maatregel een verhoging van de LPG-toeslag in de motorrijtuigenbelasting op.

De lastenverzwaring op de energiedragers heeft ook consequenties voor de gasprijs. De daling van de gasprijs voor kleinverbruikers, die per 1 januari 1987 16 cent per m³ zou bedragen, wordt daardoor — weliswaar vertraagd — gematigd. De bedoeling van de regering is echter via vrijwillige gasprijsaanpassingen forse prijsfluctuaties in 1987 te nivelleren en de gasprijs voor kleinverbruikers gedurende het eerste halfjaar van 1987, waarin de accijnsverhoging zich nog niet doet gevoelen, minder te laten dalen dan op basis van marktomstandigheden het geval zou zijn.

Het lijkt vanzelfsprekend dat een relatie wordt gelegd tussen de verminderde gasopbrengst met de daardoor opgeroepen financieringsbehoefte van de overheid en de bestedingsverruimende werking daarvan voor de consumment. De extra financieringsbehoefte te laten dragen door degenen die profijt hebben getrokken van de prijsdaling heeft de charme van logica. Dit wordt nog versterkt door de beleidsintentie deze lastenverzwaring weer ongedaan te maken indien het verloop van die prijzen en de budgettaire situatie zulks mogelijk maken. Slechts de toevoeging 'en de budgettaire situatie' zal het wantrouwen voedsel kunnen geven dat op die wijze een structurele lastencomponent in de brandstofprijzen is ingebouwd.

Fiscalisering van de brandstofprijzen heeft echter ook een keerzijde. Wanneer de prijzen weer stijgen zal voor het behoud van de geloofwaardigheid van dit beleid de koopkracht van de burger via belastingverlaging op peil moeten worden gehouden. In het verleden is dit evenwel vaak anders uitgepakt.

Voor het bedrijfsleven dat internationaal moet concurreren klopt de eerder vermelde profijtgedachte evenwel niet voor zover de daling van de energieprijs zich weerspiegelt in de prijzen van eindproducten op de internationale markt. De accijnsverhoging leidt dan tot aantasting van de winstmarge. Dit gevoegd bij de verlaging van de vermogensaftrek verklaart de kritische toonzetting van het commentaar van het bedrijfsleven op deze Miljoenennota.

Overige voorstellen

Onder het motto 'Geen belasting is zo definitief als een tijdelijke' wordt wederom de werking van de tijdelijke verhoging van de loon- en inkomstenbelasting met een jaar verlengd. Toepassing van de inflatiecorrectie conform de

wettelijke bepalingen voor de volle 100% betekent bij de huidige inflatiecijfers nauwelijks een budgettair offer; deze onverkorte toepassing zal dit jaar dan ook geen gewee- klaag aan de minister van Financiën hebben ontlokt. Op de drempel van een deflatoire ontwikkeling is het trouwens budgettair aantrekkelijk aan het aanpassingspercentage vast te houden.

De voorlopige aanslagregeling wordt strakker aange- spannen. De inning wordt geautomatiseerd. De voorlopige aanslagen inkomstenbelasting zullen in beginsel worden opgelegd op basis van gegevens van het voorafgaande jaar, en wel in de maanden januari tot en met maart. In een aantal gevallen zal in de loop van het jaar een nadere voor- lopige aanslag, dan wel een vermindering van de eerste voorlopige aanslag worden vastgesteld. De aanslagen moeten dus, in tegenstelling tot het huidige systeem waar- bij vanaf mei de betaaltermijnen liepen, vanaf een eerder moment worden betaald.

Een soortgelijke verstrakking zal gelden voor de voorlo- pige aanslagregeling vennootschapsbelasting. In 1987 worden de eerste voorlopige aanslagen vennootschaps- belasting in maart opgelegd op basis van de gemiddelden van het belastbaar bedrag en WIR over de twee vooraf- gaande jaren. Vervolgens wordt in beginsel in augustus een nadere voorlopige aanslag, dan wel een vermindering van de eerste voorlopige aanslag vastgesteld. Indien een belastingplichtige aannemelijk maakt dat het bedrag van de voorlopige aanslag hoger is dan de vermoedelijk ver- schuldigde belasting is verlaging mogelijk.

Er wordt naar gestreefd om door invoering per 1 januari 1987 van een nieuwe tabel in de loonbelasting (grijze ta- bel) ruim 200.000 belastingplichtigen buiten de in- komstenbelasting te houden. Het gaat daarbij om diege- nen die naast hun AOW-uitkering een pensioen ontvangen (samenvoeging pensioenen). Vele bejaarden zullen dit be- leidsvoornemen van harte toejuichen. Vaak gingen ze nog meer gebukt onder de noodzaak een biljet te moeten (la- ten) invullen, dan onder het verschuldigde belastingbe- drag. De geschatte personeelsbesparing bij de belasting- dienst (250 arbeidsjaren) is indrukwekkend. De maatregel levert evenals de verstrakking van de voorlopige aanslag- regeling, geen structurele opbrengst; er ontstaat wél een positief budgettair kaseffect.

Opmerkelijk is de indiening van het wetsvoorstel tot ver- hoging van de stakingsvrijstelling voor ondernemers van 55 jaar en ouder. De bestaande stakingsvrijstelling van f. 20.000 zal voor deze categorie worden opgehoogd tot f. 35.000. Voorwaarde is wel dat de onderneming in zijn geheel wordt gestaakt. Deze tegemoetkoming wordt ge- zien als een compensatie voor het vervallen van de nega- tieve aanslag binnen het WIR-regime. De marginale on- dernemer wordt geacht van het verdwijnen van deze nega- tieve aanslag de dupe te zijn en krijgt een compenserende faciliteit waaraan bovendien een saneringskarakter wordt toegeschreven. De verplichte afrekening van stille reser- ves en fiscale oudedagsreserve (for) wordt immers gezien als een belangrijke drempel voor bedrijfsbeëindiging.

Ik vraag mij echter af of binnen deze kring van onderne- mers de marginale investeerders te vinden zijn die te lijden hebben van de afschaffing van de negatieve aanslag inge- volge de WIR. Budgettair stelt de maatregel weliswaar niet veel voor; de belastingderving bedraagt ca. f. 25 mln. per jaar. Maar toch meen ik dat dit instrument beter op de doel- groep moet worden afgestemd of anders achterwege moet blijven. Onbedoeld zal deze faciliteituitbreiding voor som- mige ondernemers niet werken als een bedrijfsbeëindi- gingspremie, maar als het laatste duwtje in de rug om over te stappen in de bv.

regeringsverklaring tot uitdrukking is gebracht. Een min- der grote tijdsdruk kan de kwaliteit van wetgeving ten goe- de komen en verdient een positieve benadering.

De verlaging van de vermogensaftrek en afschaffing van de voorraadaftrek spoort met actuele financiële ver- houdingen. Waar geen inflatie meer is verliest de inflatie- correctie haar bestaansrecht. Dat het bedrijfsleven dit er- vaart als een effectieve lastenverhoging zegt meer over de wijze waarop de vermogens- en voorraadaftrek in het ver- leden is gehanteerd, dan over de (on)juistheid van deze maatregel.

De verhoging van de beide btw-tariefpercentages geeft aan dat men voorlopig nog niet voornemens is over te gaan tot een tariefuniformering. Verhoging van de accijns op energiedragers is uitvloeisel van de 'profijtedachte'. De- genen die geacht worden te profiteren van de prijsverla- ging van olie worden aangesproken voor de extra financie- ringslasten die door de met de prijsverlaging samenhan- gende dalende overheidsinkomsten worden opgeroepen. Deze benadering roept echter verplichtingen op voor con- sistent beleid bij prijsstijgingen. Of dan deze consequen- ties ook worden aanvaard is de vraag. Het bedrijfsleven kan trouwens moeilijk leven met deze profijtedachte. Zij stellen terecht dat hun profijt in de internationale concu- rentie wordt afgeroomd door lagere marktprijzen van eind- producten.

De overige fiscale maatregelen hebben vooral betrek- king op de vergemakkelijking en versnelling van de be- lastingheffing. Het hierdoor optredende gunstige kasef- fect voor de schatkist heeft als pendant een verslechtering van de liquiditeitspositie van de belastingplichtigen.

De uitbreiding van de stakingsvrijstelling voor onderne- mers van 55 jaar en ouder werkt zeer globaal. Achter de ef- fectiviteit en daarmee ook achter de wenselijkheid van de maatregel kan men een vraagteken plaatsen.

L.G.M. Stevens

Conclusies

Het belastingplan 1987 bevat geen nieuwe beleidsvoor- nemens. Wel wordt tot uitdrukking gebracht dat het ver- eenvoudigingsplan wellicht meer tijd zal vergen dan in de